

Kenmerk	W03.13.0427/II
Datum advies	14 maart 2014
Vindplaats	Kamerstukken II 2014/2015, 34 235 (R 2053), nr. 4

Samenvatting

Samenvatting advies goedkeuringswet 16^e protocol bij het EVRM

De Afdeling advisering van de Raad van State van het Koninkrijk heeft advies uitgebracht over het voorstel van rijkswet waarmee een protocol wordt goedgekeurd dat het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) wijzigt. Het gaat om de goedkeuring van het zestiende protocol. Het wetsvoorstel is op 14 maart 2014 bij de Tweede Kamer ingediend. Daarmee is ook het advies van de Raad van State openbaar geworden.

Inhoud protocol

Het zestiende protocol is een facultatief protocol dat regelt dat nationale rechters in lopende procedures het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) om advies kunnen vragen over de interpretatie of toepassing van de rechten en vrijheden in het EVRM of een van de protocollen die daarbij horen.

De Afdeling advisering onderschrijft de goedkeuring van dit protocol. Zij is wel van oordeel dat de toelichting op bepaalde punten een onvoldoende evenwichtig beeld schetst van de te verwachten voor- en nadelen van het protocol.

Doelstellingen protocol

Blijkens de toelichting heeft het zestiende protocol twee doelstellingen. De eerste is het versterken van de dialoog tussen het EHRM en de nationale rechters en – in het verlengde hiervan – van het beginsel van subsidiariteit. Daarmee wordt bedoeld dat het EVRM een aanvulling vormt op de bescherming van de rechten van de mens die in eerste instantie op nationaal niveau wordt geboden. Daarnaast is het protocol gericht op het verminderen van de werklast van het EHRM.

Kanttekeningen

De Afdeling advisering plaatst enkele kanttekeningen bij de mate waarin de beoogde doelstellingen daadwerkelijk bereikt kunnen worden. De hoogste nationale rechters krijgen een nieuw instrument om in een eerder stadium een correcte uitleg van het EVRM te bewerkstelligen. Aan de andere kant blijft de uiteindelijke uitspraak van de nationale rechter, ook nadat het EHRM een advies heeft gegeven, vatbaar voor een klacht bij het EHRM. Het is

daarom de vraag of het zwaartepunt van de mensenrechtenbescherming daadwerkelijk zal verschuiven van Europees naar nationaal niveau. De Afdeling advisering betwijfelt verder of de werklast van het EHRM zal verminderen door het protocol. De Afdeling advisering is van oordeel dat in de toelichting bij het wetsvoorstel uitvoeriger aandacht moet worden besteed aan mogelijke effecten die nu nog onderbelicht blijven.

Bindende karakter

De Afdeling advisering onderkent dat de adviezen van het EHRM naar de letter van het protocol juridisch niet bindend zijn, maar zij acht het niet waarschijnlijk dat de nationale rechter vaak zal afwijken van de uitleg van het EVRM die het EHRM heeft gegeven. Het risico hierbij is immers dat er vervolgens een klachtprocedure bij het EHRM wordt gestart. Niet aannemelijk is dat het EHRM in die procedure tot een ander oordeel zal komen dan in het eerder gegeven advies. De Afdeling advisering adviseert om in de toelichting nader in te gaan op de mogelijk feitelijke gebondenheid aan de adviezen van het EHRM.